

Ինտերմոտոր Արմենիա ՓԲԸ
Հայկերիտայի գլխավոր ներկայացուցիչը Հայաստանում

Intermotor Armenia IV CJSC
General Distributor for DaimlerChrysler in Armenia

Mercedes-Benz
The Future of the Automobile
Ազգային ապագան

Հանրադատության փ. 5թ, Երևան, 375010, Հայաստան
Հեռ. (374-2) 581275, ֆաքս (374-2) 565179

ՆԱՐԱԼ

Պահպանենք երկրի կայունությունը

Ուսումնասիրելով 27-ի ահալոր ոճից համախառնապես հանրության այնուհետև եւ առաջ խառն էր... մեր ժողովրդի ճակատին: Այն ժողովրդի, որն անբերական զրկանների գնով աղափարեց արցախյան հարթանակը, դիմացով ու դիմանում է ամեն շեռակ արհալիրների սկսած Մոխսակի գահուրեւի երկրաբաժնից: Ամենը, համբերասար ժողովուրդ, որ իր կամից անկախ հայսնվեց ԽՍՀՄ փլուզման համախառնապես կազմակերպության երկրաբաժնի հետեւանով առաջացած հասարակական ահույի տարբերումների, մի ճեշտածուց մյուսին անցման ընդունների հորձանուսում, շեռակ շանամյակների իր վասակի համընդհանուր կողոպուտը, սեփական իշխանավորների անբերական իր փառասիրությունը, իջավ մինչեւ կենսամակարդակի սոսկալի անկման խորխորացը եւ, այնուամենայնիվ, հակառակ ամեն ինչի, ձգեց իր ղեկավարության կայացմանը: Եվ կայացրեց: Իր ծով համբերությամբ, իր իմաստուն հանդուրժողականությամբ, իր ներդրման արժեքով, անբերական կայացրեց ինքը, եւ նույնիսկ չնկատելու չվեց, որ զանազան ղեկավարներ փորձեցին ու փորձում են ժողովրդից խլել նույնիսկ ղեկավարության կայացողների

դակնիններ: Արժանի՝ էր մեր ժողովուրդն այս անբերական խառնին: Ոչ, եւ հազար անգամ ոչ: Տասնյակ ու տասնյակ հազարավոր լաց լինող մարդիկ, որոնք անսփուկ վեժի ծանրության ճակ կեանք մասնակցում էին զոհվածների հուղարկավորությանը, դրանով իսկ աղափարեցին, որ ոչ միայն չէին ասում, այլեւ սիրում էին ղեկավարության նահապետի ղեկավարներին, հույսեր էին կաղում նրանց հետ, եւ սա արդեն իսկ դասավորեց ժողովրդի անունից կատարված ոճրագործության հեղինակների ու կազմակերպիչների համար:

Հայաստանի կազմակերպության ուժերի մեջ չգնվեց մեկը, որ արդարացիորեն հոկտեմբերի 27-ի հազվեհարգը, շրջապատեց: Դրանցից շատերն էլ, մեծամասնությունը, իրենց բարոյական գորակցությունը հայտնեցին գործող նախագահին: Ուրեմն, ահաբեկիչների խառնը, որ կամա-ակամա կարող է դիպել նաեւ մեր կազմակերպության կազմակերպություններին, անարդար է ու անսեղի: Չի բացառվում, որ այդ ուժերի մեջ սեղծված իրավիճակից օգտվելու հույսեր փայփայող առանձին անհատներ եւ մանր կազմակերպություններ կան, որոնք, հուսով են, դեռ կբացահայտվեն եւ ահաբեկիչների հետ կկանգնեն դասարանի առաջ:

Տես թ 2

ԱՅՏՈՐ

Ազգային ժողովի նոր ղեկավարությունը կձեռնարկի «Միասնությունը»

Տեղաշրջման հեղինակները Հիասու՞ն իրենց գլխավոր նպատակին

ՆԱՐԱԼԵ ԳՐԱՐԱՅԱԼ
Նոյեմբերի 2-ին, ժամը 17:00-ին հանրադատության նախագահ Ռոբերտ Զոյարյանի հրամանագրով հրավիրվում է Աժ արտահերթ նիստ օրակարգում հարցերի հարցը խորհրդարանի գլխավոր ղեկավարության Աժ խոսնակի եւ երկու փոխխոսնակների ընտրությունը: Երկ Աժ բոլոր խմբակցություններն ու խմբերը համակարծիք են եղել «Միասնություն» դաշինքը ղեկավարելու հարցի իր քննադատներին, ֆանգի նա եղել եւ մնում է ֆաղակական մեծամասնությունը: Եվ Հայկունիուս, եւ Իրավունք եւ միաբանություն», եւ ՀՀԴ խմբակցությունները, որոնք ըստ մեծության հաջորդում են «Միասնություն», միանձնակ հավաստեցին, որ իրենք չունեն քննադատներ: Այս դիրքորոշումը, մեր համոզմամբ, հոկտեմբերի 27-ի եղեռնագործությանը հաջորդած դեղիների սրբազան արդյունք է:

Տես թ 2

Երկրորդ հրաժարականը. Մերձ Մարզայան

Երկ երկրորդ ղեկավարի մամուլի գրասենյակից հայտնեցին, որ Ազգային անվանագրության նախարար Մերձ Մարզայանը հրաժարականի վերաբերյալ դիմում է ներկայացրել հանրադատության նախագահին:

Վլադիմիր Պուշին. «Ռուսաստանը սասարում է նախագահ Զոյարյանին»

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆԻԱ
Մեր հանդիման ժամանակ ներկայացրել են Ռուսաստան-Հայաստան հարաբերությունների զարգացման լայն շրջանակներ վերաբերող հարցեր, իհարկե, խոսվել է նաեւ Հայաստանում տեղի ունեցած դժբախտության, ահաբեկության դեմ համատեղ դիմադրության մասին, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Զոյարյանի հետ այսօր կայացած հանդիպումից հետո հայտարարեց Ռուսաստանի վարչապետ Վլադիմիր Պուշինը, նշելով, որ բոլոր ներկայված հարցերի շուրջ կողմերը համակարծիք են եղել:

Ոճրագործության նկատման հար-

իմակապես մարմինները աշխատում են ճիշտ, օրինակ:
Ռուսաստանի վարչապետը հայտնեց նաեւ, որ ներկայվել է դարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման հարցը:
- Ռուսաստան է, որ կողմերը ցուցաբերում են ֆաղակական կամ եւ ձգտում համաձայնության գալու եւ լուծելու այդ ցավոտ խնդիրը, ասաց նա:
Վ. Պուշինը հայտնեց, որ ներկայվել է նաեւ նախագահ Զոյարյանի ստատուսը հանդիպումը Բուխս Ելզինի հետ, Ռուսաստանի նախագահը ստատուս է այդ հանդիպմանը եւ շատ կուզենար,

ԱՆՆՆԱԿԱՆՆԵՐ

Քննչական խումբը ղեկավարում է Գագիկ Ջհանգիրյանը

Հոկտեմբերի 27-ին Ազգային ժողովում սղանող իրագործած հինգ ահաբեկիչներին մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 61 հոդվածի առաջին մասով (սեռութիւնական ակտ) եւ Իր. օր.-ի 99 հոդվածի 4-րդ եւ 6-րդ կետերով (ծանրացուցիչ հանգամանքներով դիտարկվող սղանություններ եւ առանձնակի դաժանությամբ կատարված սղանություններ): ՀՀ գլխավոր դատախազի հրամանով կազմավորված քննչական բազմամարդ խումբը ղեկավարում է ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ, ՀՀ գինվորական դատախազ Գագիկ Ջհանգիրյանը:

Քննչական խումբում ընդգրկված են եւ ՀՀ գլխավոր դատախազության, եւ զինվորական դատախազության, եւ ԱԱԽ-ի մեմբերները, ռազմական ոստիկանության եւ ԱԳՆ-ի օտերասիվ խմբերը: ՀՀ գլխավոր դատախազության լրացուցիչ ղեկավարներն են Գուրգեն Արսերյանը, Լուկասյանը եւ Կարեն Գրիգորյանը:

արդեն բազմաթիվ փորձաքննություններ են նշանակվել՝ դատաբժեկական, դատաբժարական, դատաբժերական, դատաբժերական, դատաբժերական, դատաբժերական եւ այլն: Կարծում են, նշանակված փորձաքննության արդյունքները կնշտասեն դատաբժեր: Աժ նախագահի ու նրա տեղակալի վրա լրագրողական օրակալից են կրակել, ինչպէս ղեկավարում էր Լաիի Հունանյանը, թե՛ հենց ինքն է կրակել, որին շատ էլ են են կասկածով վերաբերվում:

Քանի որ ներկայացված մեղադրանքներով ամենամանրագույն դատաբժեր է նախատեսվում, համաձայն օրենքի ահաբեկիչները ղեկավարում է փաստաբան ունենան: Նրանց իրավաբանական օգնություն ցուցաբերելու ղեկավարությունը ստանձնել է ՀՀ փաստաբանների միությունը: Միայն թե դժվար է ասել կամո՞ւ, թե՛ հարկադրված: Ահաբեկիչներից Էդուարդ Գրիգորյանը փաստաբան Կարեն Արսերյանը:

րյանը տեղեկացրեց, թե նրա մայրն է դիմել իրեն որդու Կարենը դատաբժերի համար: Ահաբեկիչական խմբի ղեկավար Լաիի Հունանյանի փաստաբանն Արսերյանը Պաիլա՛վունին է, Կարեն Հունանյանինը Կիմա Սեյֆուլյանը, Գրեմիկի Բեջանյանինը Կարեն Արսերյանը, Կոստ Գալստյանինը ժողովուհ Եւարյանը:

Փաստաբան Վարդան Սաֆարյանը կիրակի օրը մասնակցել էր հարցաքննությանը եւ մեր հարցին բարոյապես ընկճված չէ՝ հասարակության կողմից արդեն իսկ դատախազական ահաբեկիչին դատախազներով, դատախազները «Մեր աշխատանքի բնույթն է այդպիսին, ամեն կարգի հանցագործի էլ դատախազում են, սակայն «դատախազներ» չլինում է ընկալվի ուղղակիորեն: Մենք, օրենքի սահմաններում, իրավաբանական օգնություն ենք ցուցաբերում»:

ցում Ռուսաստանի համադատախազ մարմինների հնարավոր օգնության մասին Վլադիմիր Պուշինը նշեց, թե հենց սկզբից հայկական կողմի խնդրանքով այստեղ է գնվել ռուսական հասույ նշանակության ցուցաբեր, եւ եթե հայկական կողմը նման կարիք գա, աղա կցուցաբերվի համադատախազական օգնություն: Վ. Պուշինի խոսքով, սակայն, նման օգնության կարիք այսօր չի զգացվում: Ռուսաստանը

որ տեղի ունեցած դժբախտ դատախազը լազդեր այդ ժամկետների վրա:
- Կուզեի նշել նաեւ, որ լնայած շխուր առիթին, ինձ հաճելի էր անձամբ ծանոթանալ նախագահ Զոյարյանի հետ, գրույցը շատ լավ էր, համոզված եմ մեր երկրների հարաբերությունները այսուհետեւ էլ դրականորեն կզարգանան, մենք սասարում ենք Հայաստանի նախագահին, հայտարարեց Վլադիմիր Պուշինը:

Նոյեմբերի 27-ը տոն էր դառնում մեր եկեղեցու, մեր երկրի, համայն հայության համար: Երբ հովվապետ ընտրեցին: Ու մեր եկեղեցին, որ մի ֆանի ամիս առանց կաթողիկոս էր գործում, ի դեմս Գարեգին արք. Ներսիսյանի Գարեգին Բ կաթողիկոսն ունեցավ: Աբխազիի բոլոր ծայրերից համայն հայության ներկայությունը Սուրբ Էջմիածին էին ժամանել: Հոգևոր հայրերի եւ եկեղեցական այրերի հետ ընտրություն էին կատարում նաեւ մեակույթի մեր գործիչները: Հոկտեմբերի 26-ին, 27-ի առավոտյան ու կեսօրին շատ զույգեր ու

(մեղ է, շատ է մեղ) ... ու ինքներս մեզ չբարոնակներն թունավորել: Մեր ցավը, մեր վիճակը զգամարդկայնորեն, մարդավարի սանել, այնպես, ինչպես մեր հոգեւոր հայրերը, ինչպես մեր մեակույթի գործիչները:

Ողբերգությունից երկու օր հետո Մայր արքու Սուրբ Էջմիածին ժամանեց Մեծի սանն Կիլիկիո ԱՐԱՄ Ա ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ Գարեգին Բ ընտրյալ կաթողիկոսի օծման արարողությանը մասնակցելու նպատակով, սակայն, ստիպված էր անչափ վճարված հայաստանություն անել: «Այս անգամ հայրենիք ենք ժամանում, դժբախտաբար, արցունքը մեր այրին,

ծուռ է մնալ իր արարներով: Տո... տրանդի դիտի մնալի, հունանյաններ: Պահանջ ունեի, բողոք ունեի, խոսվություն ունեի, մարդավարի արտահայտելի: Մինչեւ հոկտեմբերի 27-ը այդ որեւէ «ե՛րբ եւ ինչպե՛ս» արտահայտեցի մեր բողոքը: Առավել եւս, երբ դու, Երեւանի Հունանյան, ներկայանում ես իբրեւ ժողովրդի, այս ավերակված մարդիկ տարգառես գործի են եղել: Ոչ մեկի համար սա զաղջնիք չէ: Ու զոհն այս անգամ դեմ է այս կեղծ կարողանում մարտի: Թողի արդեն, էլի...
ԱԼԲԵՐՏ ՅԱՎՈՒՐՅԱՆ. - Այս երկու օրն այնքան խոսեցինք, այնքան զայ-

գազվեցին այս իրավիճակը ստեղծողներին, ապա ամեն ինչ իզուր էր:

Ինչո՞ւ դեմ է հրաժարի մի կին մանկավարժ **ԱՆԱԳԻՏ ԲԱՆՇՅԱՆ** օրը ցերեկով այրիանալ ու ստիպված լինել ծանր խոսքեր ասելու: «Չափազանց խորն է վիճակը, բայց ուղեղս սթափ է: Հայաստանում եմ բոլոր զոհված կանանց անունից, նախագահից լուսաբանում ենք դատարարները ոչ միայն այդ 5-ի արարի, այլեւ նրանց ետեւում կանգնած բոլոր այն մութ ուժերի հայտնաբերումը, որոնք փորձում են մեր ժողովրդի հիմքերը սասանել: Մենք թույլ

մենք մեր սիրեցյալ եղբայրների, Մեծի սանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսի, երեսօտների եւ Պոլսոյ հայոց դատարարների, եկեղեցու բարձրաստիճան հոգեւորականության հետ եկել ենք հարգանքի մեր վերջին տուրք մատուցելու նախաձեռնությամբ կանանց հարցերի եւ վերջին մեր ցավակցությունը հայտնելու հավասար մեր ժողովրդին, հանգուցյալների անդամ կորուստի ցավի մեջ ողբացյալ հարազատներին ու մերձավորներին բերելով մեր վճարված հոգու կարեկցանքը: Միտելի ժողովուրդ հայոց, դատարարներով անմարդկային այդ եղեռնագործությունը անհարի

Հայր հայի չէր սղանի Երանի այս գնդակները թուրքն արշակած լինել

նեցա: Հոգեւոր այս տոնի մասին հեռուստատեսությունը, ռադիոն, մասնավոր անընդհատ լուրեր էին հաղորդում: Բջջային հեռախոսներն անվերջ զգույն էին լուրեր էին հաղորդում երեւան: Ոչ ոքի մտքով չարագուցակ ոչինչ չէր անցնում: Ու սիւս, երբ Ազգային-եկեղեցական ժողովի դատարանները Մայր արքու մասն հայոց 132-րդ հովվապետի ընտրության համար խորանի աղբերակները եւ վերաբերյալ, հանկարծ մի շարագուցակ ծայր, մի հեռախոսազանգ շազնաղ զարածեց դրսում սղասողներին մեջ: Երեւանում կրակոցներ են հնչել: Ժամը 17:40 րոպե: 5 րոպե հետո Մայր արքուում զանգվածներ արդեն ընտրել էին Ամենայն հայոց կաթողիկոսին: Էջմիածնում հավասարազգված բազմաթիվ լրագրողները սղասում էին նորընտիր կաթողիկոսի ելիքն, որն իր առաջին խոսքը (որտես կաթողիկոս) ասելուց հետո դեմ է ուղղվել իր նստավայրը Կեհարան: Մակայն Կեհարանի խոսքի քննարկումն ընթացքը կորսվեց ու նա հայտնեց սարսափելի լուրը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի ընտրված կատարված անլուր ողբերգության մասին սղանված են մեր բարձրաստիճան այրերը:

չենք սղու դա ոչ մեկին: Մենք միանում ենք այսօր սղայու եկած հազարավոր մարդկանց ու ասում ենք, որ այս ժողովուրդը թանկ է բոլորին համար, բոլոր հայրերի համար, որ արդեն են այստեղ, անբողջ աբխազիի հայրերի համար: Մենք թույլ չենք սա որեւէ մեկին սասանել այս ժողովրդի հիմքերը...»

Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ դեմ է իմ, Իո, նա, մեր բոլորի ընտրյալ կաթողիկոսն իր կաթողիկոսական ճանապարհն սկսելու դառը խոսքերով: Գարեգին Բ-ն, ցավով, ստիպված էր ծանր խոսքեր ասել, աղոթք ասելու փոխարեն զգաստության ու միասնության կոչ անել: Բանի անգամ կոչ անեմ ու հեռանալ իրարից, ավելի ու ավելի հեռանալով միմյանցից իրար բռնածի դառնանք: Ի՞նչ է դրսի թունամի չունե՞նք: Ունեկորեն հայոց **ՎԵՅԱՓՈՒՌ** խոսքը: «Սղակիր նախագահ Հայաստանի Հանրապետության եւ սիրեցյալ ժողովուրդ հայոց: Վճարողի եւ վրդովված է հայությունը ողջ աբխազիում, հայրենիքի մեջ եւ նրանից դուրս: Բաղաձայն երեւանի արտու, Ազատության հրապարակում, որ սեսել է համայնքումն ու միակամությունը հայոց նորոգ հավաքի ու գլուխ հայաստանյան բոցավառ ողբի, երկունքը մեր ազատության եւ ծնունդը մեր նոր ժողովրդի հայտնաբերումը: Վճարողի եւ վճարողի հազարավոր մարդիկ վերջին ճանապարհն ու հանգրվանն են ուղեկցում հանրապետության Ամ նախագահ Կարեն Դեմիրճյանին, վարչապետ Վազգեն Սարգսյանին, Ամ փոխնախագահներ Յուրի Բախաչյանի եւ Ռուբեն Միրոյանի, նախարար Լեոնիդ Դեմիրճյանին, Ամ դատարանակորներ Սիլվանե Զորայանին, Հենրիկ Աբախանյանին: Դավադիր ծեղերով արձակված զնդակները կարծեցին կյանքը մեր ժողովրդի ընտրյալ եւ արժանավոր գավակներին, որ դեռ անցնելի ճանապարհն ունենին ազգին եւ հայրենիքին բոլորանվեր ծառայության: Ինքնիշխան մեր ժողովրդի կամով, կոչվելով օրենսդիր եւ գործադիր կառավարող բարձրագույն իշխանության, նրանք սեսիլ ունենին բարգավաճ ու շեն, օրհնահարկ ու բարկո դարձնելու մեր հայրենիքը Հայաստանի Հանրապետությունը, որտեսզի այն ի գորու լինել միավորել ողջ հայությունը իսողող երկնի ներքո լիարժեք մասնակցությունը ժողովրդի իրավունքն ազգերի դաճության առջեւ: Այո, մեր ժողովուրդը հարուստ է կորուստներով: Սակայն մենք սղուր ենք իբեյ, որ օտարները եկան եւ ավերեցին մեր ստեղծածներն ու իրաւակները: Առավել թարմ ընդվզում ենք արդեն, երբ դաճան ու ստանալիս ոճիրը գործող այդ դավադիր ծեղերը հայի ծեղեր են: Անցնելի թանկ ենք վճարում վերջին քրջանում սեղ զգած բացթողումների, սղայների, անդատներին ու միմյանցից օտարացման դիմաց: Համազգային վճար այս ժողովրդի

իրխսոնյա հայ ժողովրդի հոգուն եւ լուրջանը, հայրաբար հորդորում ենք համայնքով հայրենի իշխանությունների քուրջ, լինել զգոն, ողջախոս եւ այրաբար միաբան, որտեսզի կարողանանք աղաչող եւ անվերջ ողբալու մեր անկախ ժողովրդի հայրենիքը, խաղաղությունը մեր հայրենիքի եւ անբողջի դարձնել ու զարգացնել թանկ գնված մեր ծեղերումներն ու նվաճումները: Ասված մի արասեց, որ անսեղի անցնեն մեր գրկաններին ու զոհողություններին, ազգային-ազատագրական հերոսական ժայռի շասնայա զարկները, որ արարումի թեւծող ողբն զոհված հայորդյաց ուղեկից լինի երախտագետ մեր ժողովրդին, իսկ անսեղ հեղված արյունը նրանց արթնացնելով բազում կորուստների ցավը, որ դարեւ ի վեր կրել ենք, համայնքի մեզ վասն սիրուն հայրենյայց, վանելու անհանդուրժողության մահակերտ սերը մեր հոգիներից, նորոգելու մեր մեջ հավաքը, երկնառաք հույսն ու սերը այսուհետ չունենալու այստիսի կորուստներ: Հավանում ենք ողջախոսությանը, իմաստությանը մեր ժողովրդի, դժվարին ժողովրդին միջոց դրսեւորած արիությանը, որով վերադարձ է ու շարունակել իր ստեղծագործ կյանքը: Հազար-հազարների ներկայությունն այստեղ Ազատության հրապարակում վկայությունն է մեր ժողովրդի անբեր կամի, մեծելու ամեն բուռնություն եւ անօրհնականություն, սասնծելու ժողովրդականությունն իր այսօրվա եւ գալիքի Հայաստանի հույսին խարսխված հավասով աբխազիի բոլոր կողմերում միավորվել է համայն հայության աղոթքին առ Ասված խնդրանով Արարչական իր սիրով ընդունելու երկնային բարձունքներում հոգիներն անսեղ զոհերի, ժողովրդներն իսողողությունը եւ աղաչողությունը մեր հայրենիքի: Թող բազմօգորմ Տեղ լուսաւոր առնել զոհիս հանգուցելոցն եւ հանգեցնել երանված իր հավերժության մեջ, թող Սուրբ Հոգու շնորհով ամենախնամ Ասված համբերութիւն եւ միտաբարութիւն ժողովրդի ննջեցեալների հարազատներին ու մերձավորներին, մեզ ամենիս: Խուսն եւ օրհնութիւն, մեզավառ աղօթք հանգուցեալների ժայռն ու անմեղ իրաւակներն եւ շիրմներին: Հիւստակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի: Ամեն...»

նեցա: Հոգեւոր այս տոնի մասին հեռուստատեսությունը, ռադիոն, մասնավոր անընդհատ լուրեր էին հաղորդում: Բջջային հեռախոսներն անվերջ զգույն էին լուրեր էին հաղորդում երեւան: Ոչ ոքի մտքով չարագուցակ ոչինչ չէր անցնում: Ու սիւս, երբ Ազգային-եկեղեցական ժողովի դատարանները Մայր արքու մասն հայոց 132-րդ հովվապետի ընտրության համար խորանի աղբերակները եւ վերաբերյալ, հանկարծ մի շարագուցակ ծայր, մի հեռախոսազանգ շազնաղ զարածեց դրսում սղասողներին մեջ: Երեւանում կրակոցներ են հնչել: Ժամը 17:40 րոպե: 5 րոպե հետո Մայր արքուում զանգվածներ արդեն ընտրել էին Ամենայն հայոց կաթողիկոսին: Էջմիածնում հավասարազգված բազմաթիվ լրագրողները սղասում էին նորընտիր կաթողիկոսի ելիքն, որն իր առաջին խոսքը (որտես կաթողիկոս) ասելուց հետո դեմ է ուղղվել իր նստավայրը Կեհարան: Մակայն Կեհարանի խոսքի քննարկումն ընթացքը կորսվեց ու նա հայտնեց սարսափելի լուրը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի ընտրված կատարված անլուր ողբերգության մասին սղանված են մեր բարձրաստիճան այրերը:

Այս ժողով լինել մեր նորընտիր կաթողիկոսի առաջին խոսքը: Երբ մենք նաեւ այստեղ է եղել: Ու ամեն անգամ մենք կրկին ու կրկին ոսի ենք կանգնել, օսելով մեր մեջքը, շատ ավելի համախ հայոց հայրապետների միավորող հոգու ուժի շնորհիվ: Այս անգամ էլ ոսի կելենք, այս անգամ էլ կեկենք մեր մեջքը: Հուսով ենք: Համոզված ենք: Թեեւ հարվածը քիկունից է հասցված, իրենց անմեղագրեում ազգության դիմաց «հայ» նուն ունեցող արարածների կողմից:

Եղեռնական այս դեղներից հետո «Ազգի» խմբագրություն եկավ ավերակված մի մարդ, որը հանրապետության թերթին ժողով-մտիկ սեղեկապետություններ է հասցնում: Իմ գործընկերը նա հետ հարցազույց էր վարում: Ես չհամարձակվեցի նրան սեսնել: Իմս իմանցից սարսափեցի: Ու հետո, երբ կարգացի նա խոսքը, առավել սարսափեցի: «Մեկը կարողանում է, ինչպես գողները, ժողովրդի իղծերը, նպատակներն արտահայտել, իսկ լինում է մեկ ուրիցը, որ կարողանում է այդ բոլորը սեղ հասցնել» ասում է Հայրապետ Հունանյանը, այն մարդը, ով դժբախտություն ունի Երեւանի եւ Կարեն Հունանյանների հայրը լինելու, ասում է Երեւանի Հունանյանի իր որդուն նկատի ունենալով: Հետո առավել է ասում: «Ես, ծանոթ լինելով Երեւանի խառնվածին, միայն կարող եմ ասել, որ իր գործելակերպը հայրենասիրական է եղել, հայասիրական»:

Ես չեմ կարող հասկանալ: Աբխազիի խելներ, եկե, խոսքեր ինձ հուսով այստիսի խոսքը հասկանալու, հոգուն, մտքում սեղակորելու համար...
Թողնեն այս խեղձ մարդուն

ցավով, վճարվել է ընդվզումով համակված: Ինչ որ դատարանը Ամ-ի ընտրում, համազգային մեծ ողբերգություն է, ներելի չէ, որ հայր սղանվի հայի ծեղով, ներելի չէ, որ անկախության ամրապնդման եւ հզորացման ընթացքում զանգված մեր հայրենիքում նման ողբերգական դեղերը դատարան, դեղեր, որոնք դանդաղեցնում են Հայաստանի հզորացման ընթացքը, դեղեր, որոնք վճարվել են ընդվզումով են համակվում մեզ բոլորին թե հայրենիքում, թե հայրենիքից դուրս... Ես եկել եմ իմ անբողջական գորակցությունը հայտնելու Կեհարանի, Հայաստանի Հանրապետության նախագահին, Հայաստանի իշխանությանն ու հայրենի մեր ժողովրդին...»

Հոկտեմբերի 30-ին եւ 31-ին մայրաքաղաքի կենտրոնում, հակադեմոստրացիան օղբերային թատրոնի շենքի մերձակայքում հայրու հազարավոր մարդիկ էին հավաքվել: Նրանք վերջին հրաժեշտ էին ասելու զոհվածներին: Մեակույթի մեր գործիչների խոսքն այս անգամ, հակառակ լի է խոր ցավով եւ լցված, անարգանով: Մենք ստիպված էինք խոսել հայրերի ծեղով սղանված հայրերի մասին (ավաղ, ո՞ր հասանք): Բայց ստիպված ենք նաեւ դաճան ճեմարություններ լսել, արվեստի, մեակույթի մարդը երբեմն նաեւ դաճան խոսքեր է ասում...
ՎԱԴԻՍԻՐ ԱՐԱՅԱՆ. - Չէ, այստիսի բան չի կարող դատարանել, չիտի դատարանել: Մի՞թե հնարավոր է, որ մի ֆանի սահակ, սակայն (կենտրոն բառերիս համար) այնտիսի ազնիվ մարդկանց սղանեն, ինչպիսիք էին այն ութ ընտիր հայրերը: Պարզապես թուրքը չէր կարող անգամ դատարանել, որ որեւէ հայ Կարեն Դեմիրճյանի, Վազգեն Սարգսյանի կամ մյուսների վրա ծեղ կարծրացնի: Չգիտեմ, այդ հունանյանները եւ նրանց կողմին կանգնածները ի՞նչ վիճակի են եղել, ի՞նչ գանկացել այս երկրից ու այս իշխանություններից, ի՞նչ են ուզել, ու չեն սասցել: Ամեն մեկը դատարանում մեջ փոր-

րացանք, այնքան բացատրություններ սվեցինք եւ սսացանք, որ դարգառես խցված ենք սեղեկապետությամբ: Ո՞ւմ մտքով կանցնեք, որ ժողովրդի կրկին մեր ժողովրդի մասին չէ: Նրանք, ովքեր աղաչողներ են եղել, ովքեր ոչինչ չստեղծած, այս երկրին, այս ժողովրդին ոչինչ չսված միայն ժողովրդի են, փորձել են սասնալ ավելին, ֆան իրենք արժանի են: Պարզապես դատարանից հնարավոր չէ, որ ինչ-որ մեկը կարող է դժգոհ լինել Վազգեն Սարգսյանի գործունեությունից, այն բանից, որ մեր ժամանակների խելամիտ օսածագեն ու գորակարգ հայկական այստիսի գորակարգ բանակ կարող էր ստեղծել: Միայն թուրքը: Գուցե նույնիսկ թուրքն այս դատարանում ավելի իչ զազան լինել:

Չարմանալի բան, անչափ զարմանալի... Երեւանի Հունանյանի մայրը եղել է ունենում ռուսական հեռուստատեսությամբ ու իր որդուն ներկայացնում է որտես Հիսուս Բիւսոս... Այստիսի սրբադոնություն չի եղել, չէ...
Չգիտեմ... Չգիտեմ... Սա վաս բեմարդված թատրոն է, անչափ անսղանդ ու աղաչողի նկարված ֆիլմ: Առավել ցավալի է, որ մեզ խաղացրին որտես սիկնիկների: Այստեղ, երբ որեւէ անգամ մարդ են սեսնում, եթե լսում են, որ ինչ-որ մի հայ այս սակամներին արդարացնելու խելախել փորձ է կատարում, չեն կարողանում ոչինչ հասկանալ: Այս ինչ անիթեթ թատրոն է, այս ո՞վ է խաղացնում մեզ որտես խառնակների, այս ինչո՞ւ են դառնում խառնակ:

Ռաֆայել Դազարյան. - Մենք բոլորս (առաջին հերթին ՀՀ նախագահը) դեմ է հակառակում, որ երբ իմա մենք չսկսենք մարտն, չա-

չենք սղու դա ոչ մեկին: Մենք միանում ենք այսօր սղայու եկած հազարավոր մարդկանց ու ասում ենք, որ այս ժողովուրդը թանկ է բոլորին համար, բոլոր հայրերի համար, որ արդեն են այստեղ, անբողջ աբխազիի հայրերի համար: Մենք թույլ չենք սա որեւէ մեկին սասանել այս ժողովրդի հիմքերը...»

Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ դեմ է իմ, Իո, նա, մեր բոլորի ընտրյալ կաթողիկոսն իր կաթողիկոսական ճանապարհն սկսելու դառը խոսքերով: Գարեգին Բ-ն, ցավով, ստիպված էր ծանր խոսքեր ասել, աղոթք ասելու փոխարեն զգաստության ու միասնության կոչ անել: Բանի անգամ կոչ անեմ ու հեռանալ իրարից, ավելի ու ավելի հեռանալով միմյանցից իրար բռնածի դառնանք: Ի՞նչ է դրսի թունամի չունե՞նք: Ունեկորեն հայոց **ՎԵՅԱՓՈՒՌ** խոսքը: «Սղակիր նախագահ Հայաստանի Հանրապետության եւ սիրեցյալ ժողովուրդ հայոց: Վճարողի եւ վրդովված է հայությունը ողջ աբխազիում, հայրենիքի մեջ եւ նրանից դուրս: Բաղաձայն երեւանի արտու, Ազատության հրապարակում, որ սեսել է համայնքումն ու միակամությունը հայոց նորոգ հավաքի ու գլուխ հայաստանյան բոցավառ ողբի, երկունքը մեր ազատության եւ ծնունդը մեր նոր ժողովրդի հայտնաբերումը: Վճարողի եւ վճարողի հազարավոր մարդիկ վերջին ճանապարհն ու հանգրվանն են ուղեկցում հանրապետության Ամ նախագահ Կարեն Դեմիրճյանին, վարչապետ Վազգեն Սարգսյանին, Ամ փոխնախագահներ Յուրի Բախաչյանի եւ Ռուբեն Միրոյանի, նախարար Լեոնիդ Դեմիրճյանին, Ամ դատարանակորներ Սիլվանե Զորայանին, Հենրիկ Աբախանյանին: Դավադիր ծեղերով արձակված զնդակները կարծեցին կյանքը մեր ժողովրդի ընտրյալ եւ արժանավոր գավակներին, որ դեռ անցնելի ճանապարհն ունենին ազգին եւ հայրենիքին բոլորանվեր ծառայության: Ինքնիշխան մեր ժողովրդի կամով, կոչվելով օրենսդիր եւ գործադիր կառավարող բարձրագույն իշխանության, նրանք սեսիլ ունենին բարգավաճ ու շեն, օրհնահարկ ու բարկո դարձնելու մեր հայրենիքը Հայաստանի Հանրապետությունը, որտեսզի այն ի գորու լինել միավորել ողջ հայությունը իսողող երկնի ներքո լիարժեք մասնակցությունը ժողովրդի իրավունքն ազգերի դաճության առջեւ: Այո, մեր ժողովուրդը հարուստ է կորուստներով: Սակայն մենք սղուր ենք իբեյ, որ օտարները եկան եւ ավերեցին մեր ստեղծածներն ու իրաւակները: Առավել թարմ ընդվզում ենք արդեն, երբ դաճան ու ստանալիս ոճիրը գործող այդ դավադիր ծեղերը հայի ծեղեր են: Անցնելի թանկ ենք վճարում վերջին քրջանում սեղ զգած բացթողումների, սղայների, անդատներին ու միմյանցից օտարացման դիմաց: Համազգային վճար այս ժողովրդի

իրխսոնյա հայ ժողովրդի հոգուն եւ լուրջանը, հայրաբար հորդորում ենք համայնքով հայրենի իշխանությունների քուրջ, լինել զգոն, ողջախոս եւ այրաբար միաբան, որտեսզի կարողանանք աղաչող եւ անվերջ ողբալու մեր անկախ ժողովրդի հայրենիքը, խաղաղությունը մեր հայրենիքի եւ անբողջի դարձնել ու զարգացնել թանկ գնված մեր ծեղերումներն ու նվաճումները: Ասված մի արասեց, որ անսեղի անցնեն մեր գրկաններին ու զոհողություններին, ազգային-ազատագրական հերոսական ժայռի շասնայա զարկները, որ արարումի թեւծող ողբն զոհված հայորդյաց ուղեկից լինի երախտագետ մեր ժողովրդին, իսկ անսեղ հեղված արյունը նրանց արթնացնելով բազում կորուստների ցավը, որ դարեւ ի վեր կրել ենք, համայնքի մեզ վասն սիրուն հայրենյայց, վանելու անհանդուրժողության մահակերտ սերը մեր հոգիներից, նորոգելու մեր մեջ հավաքը, երկնառաք հույսն ու սերը այսուհետ չունենալու այստիսի կորուստներ: Հավանում ենք ողջախոսությանը, իմաստությանը մեր ժողովրդի, դժվարին ժողովրդին միջոց դրսեւորած արիությանը, որով վերադարձ է ու շարունակել իր ստեղծագործ կյանքը: Հազար-հազարների ներկայությունն այստեղ Ազատության հրապարակում վկայությունն է մեր ժողովրդի անբեր կամի, մեծելու ամեն բուռնություն եւ անօրհնականություն, սասնծելու ժողովրդականությունն իր այսօրվա եւ գալիքի Հայաստանի հույսին խարսխված հավասով աբխազիի բոլոր կողմերում միավորվել է համայն հայության աղոթքին առ Ասված խնդրանով Արարչական իր սիրով ընդունելու երկնային բարձունքներում հոգիներն անսեղ զոհերի, ժողովրդներն իսողողությունը եւ աղաչողությունը մեր հայրենիքի: Թող բազմօգորմ Տեղ լուսաւոր առնել զոհիս հանգուցելոցն եւ հանգեցնել երանված իր հավերժության մեջ, թող Սուրբ Հոգու շնորհով ամենախնամ Ասված համբերութիւն եւ միտաբարութիւն ժողովրդի ննջեցեալների հարազատներին ու մերձավորներին, մեզ ամենիս: Խուսն եւ օրհնութիւն, մեզավառ աղօթք հանգուցեալների ժայռն ու անմեղ իրաւակներն եւ շիրմներին: Հիւստակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի: Ամեն...»

Մենք լուսավոր ու ժայռնա հայրու հազարավոր խոսքեր ունենք, չէ՞, հայրու հազարավոր օրհնանքն ունենք, որ դեմ է հնչեցնել մեր ընտրյալ կաթողիկոսն այս օրերին: Բայց, միտանայն է, եթե ոչ նման, զոհն նմանատիպ դժվար ժամանակներ էլ ենք ունեցել: Ու կրկին բարոնակվել ենք: Այս էլ կհաղթահարենք, այս ցավից էլ դարձան կանգնել: Չգիտեմ վաղն ինչ է դարգվելու, ինչպես է դարգվելու: Բայց թող այնտիսի լինի, որ այս գեղերը հայի ծեղով լցված լինեն, հայ մարդ չնսա հավերժական անծեղի զալ:

Հայր հայի չէր սղանի

Արձագանքներ

Նոյեմբերի 27-ին, ժամը 15:30-ին (ԳԳԳ-ն 33-ից 3 ժամով ետ է) գերմանական մեծ լսարան ունեցող WDR-2 ռադիոկայանի ունկնդիրներն արդեն տեղյակ էին Հայաստանում կատարված ողբերգությանը՝ 3 զինյալ մեծ էն 33 Աժ դահլիճ, մահացու վիրավորել վարչապետ Վազգեն Սարգսյանին: CNN-ն ամենաօտերաշիվն էր աշխատում՝ անմիջապես կառավելով երեսնի հեռուստատեսությունը՝ BBC-ն, գերմանական N-TV-ն (որը հեռուստատեսային լուրերի ամենաօտերաշիվ տեղեկանուն է) օգտվում էին իրենց մուկնդրական թղթակիցների հեռագրերից: Իհարկե, ամենա-

կան դատում հայտնի մարդկանց խոսքերն էլ («Ազգ») խմբագիր Հակոբ Ավետիսյան, «Նոյան սաղարհի» Հարություն Խաչատրյան, 33 նախագահի խոսքեր Վահե Գաբրիելյան, «Արից» Ջուլիա Հակոբյան, այլև երեկոյան իր երկու խոսք կարելու՝ միլիոնացուցակների հավաքող ծագրերը Հայաստանին նվիրելով՝ Մի հանգամանք էս՝ գերմանական հեռուստատեսությունն ու ռադիոն, BBC-ն սկսեցին Բիլ Էլինքոնի կատարված իր տնայնաբան ասված ափսոսանքի խոսքերը՝ լուրերում դառնելով իրենց երկրների ղեկավարներին վերաբերումի մասին: Ի դասախոսան իմ՝ հոկտեմբերի 28-ին ար-

ժամի սկզբնական մասին հեռուստատեսությունն է, սա կարելի էր լսել համարյա 15 րոպե մեկ: Ոչխար Հովհաննիսյանը շեշտադրեց, թե սեր կաղ կա սենսական եւ փառաբանական կայունության միջոց՝ Հայաստան էլ բոլոր հեռուստատեսությունների նման առաջադեպ, բացի այդ 1991-ից Ադրբեյջանի եւ Թուրքիայի կողմից ենթարկվում է շեշտադրված: «Կովկասում ծայրահեղ աղիւսություն կա», ասաց «Sunday Times»-ի աշխատակիցը: «Հայաստանում օրական վասակը 2 դոլար է», տեղեկացրեց մեկնաբան Ջոնաթան Մեյնը, իսկ թխամորուսի կալեման Նեյց 33 սենսությունը

ում: Բրիտանիան մեծ հեռախոսություն ունի նավթով հարուս երջանների հանդեպ, բայց մարդաստաները վսեմագավոր փառաբանական վակուում ստեղծեցին»:

Ոնկնիմ հերոսական հայերգով

Ողբերգությունը լրացվածից հետո կողմից մասնագետ ոչ այնքան «հեռախոս» վերագրեցով: «Արյան քաղցի խորհրդարանում» անվանել էր գերմանական N-TV-ն, «Դավադրություն», փոխանցում էր BBC-ն: Իրերի ողբերգության «մորմուկ» ակորդ յուրաքանչյուրի շուրջից հե-

վերագրեց զեշտեց՝ դավադրություն: Ո՛վ՛ ո՛ւմ դեմ, փոխի՛ մեծից, հարցն այնքան ճշգրտում միջազգային աշխույժ այս արձագանքի տարախի սալ: Դավադրություն՝ միանգամակ ուղղված Հայաստանին, նու վարկաբեկ: Եվրոպացիներից «ս-սե-սե-սե», նաեւ այստեղ աղորդ մեծ հանդիպում օտարերկրացիների մեծ բանակին կենցաղային ավիդից դուրս հանել չես կարող: Հիմա նրան էլ Հայաստանի տեղ իմացան: Ճադոնացի, չինացի ծանոթներն առավել փանջիտական զանվեցին: Եվրոպացիների հարցերը, կարելի է ասել, չեն վերջանում: «Դու չե՛ս վախենում Հայաս-

Քաղաքական վակուում՝ ազատության դիմաց

Եսաց հեռուստովեց հայկական հեռուստատեսության սրամաղրած ժադավերը, էկրանին երեսցին նաեւ ռուսական HTB եւ Ռոյթերի նկարահանած կարգերը: Ռուսն հասցրի հեռուստատեսության TV-5 հեռուստատեսային իր ուսարությունը նույն օրը Սոհամեդ Խաթաբիի Փարիզ կատարած առաջին այցին էր կենտրոնացրել, գերմանական բազմաթիվ լրատու ծագրեր բեւեռել էին բրիտանական միսն իրենց երկիր եւ Ֆրանսիա ներմուծելու արգելի վրա: Երկրորդված անդրադարձ անելով Հայաստանում իրող իրավիճակին, բուրխալան TRT-ն հայաստանյան ողբերգության առաջին լուրը հաղորդեց՝ կենտրոնանալով հասկալոթե Վազգեն Սարգսյանի՝ դարաբաղյան դատաւարանի դատաւար լինելու փաստին: BBC-ն մեկ անգամ միայն եթեր սրամաղրեց իր, ինչոլոթե տեղեկացրեց, երեսնի թղթակից Տիգրան Խաչատրյանին: Հոկտեմբերի 28-ին արդեն թե CNN-ը, թե BBC-ն իրենց թղթակիցներին գործուղեցին երեսն: Ռուսն էլ գերմանալի է, օրախնդիր հարցեր շուրջալող, բազմաթիվ լրագրողների մասնակցությամբ ամենօրյա բանավեճ ծավալող BBC-ի «Europe direct» ծագրից հոկտեմբերի 27-ին ուրի խնդիրների էր նվիրված, ըստ իր, զուլ լրագրության առումով՝ դակաս կարելու: Հոկտեմբերի 28-ին թե CNN-ը, թե BBC-ն դարձյալ առաջին լուր էին ներկայացնում հայաստանյան դեղմերը, մինչ գերմանական հեռուստատեսություններն անդրադառնում էին դեղմերի գարգացմանը տեղական թուակառուների խնդրից, բրիտանական շավարի մի, Գրոգու դեղմերից հետո մեկ դարբերությամբ: Միայն CNN-ի եթերը, կարելի է ասել, ամբողջովին կանված էր դառնում իր ունկնդրին ոչ միայն երեսնից անդրհաս նոր՝ տեղեկանվա-

ված հարցման, ԳԳԳ արագործախարությունից տեղեկացրին, թե իրենց կարծիքը հայտնել են երեսնում զանվող ԳԳԳ-ի դեղմալուրյանը: CNN-ը հոկտեմբերի 27-ին իր Օ&A («Հարցուրդասախոսան») ծագրի նյութը վերնագրել էր «Եզնածամ Հայաստանում», հրավիրել էր կալիֆոնիայի համալսարանի դատաւարան Ռիլարդ Հովհաննիսյանին եւ Լոնդոնի Տնտեսագիտական դոկտրի դոկտր Ռազմիկ Փանոսյանին: Ոչ Քանի հեղինակային հաղորդումը աստիի հեռախոսությունն էր աստի: Իսկ 1 ժամ հետո սկսվեց Ջոնաթան Մեյնի հեղինակային «Inside» ծագրից «Հեռուստատեսության անկախությունը Հայաստանում է կովկասում» վերնագրով: Ծրագրի հյուրերն էին 3 ասար առաջ Հայաստան այցելած ԱՄՆ կոնգրեսականներ Ջորջ Ռադանովիչը, Տեյնս Ռոգանը, վերլուծաբան-սենսագրե Վերոնիկա Կալեման, «Sunday Times»-ի աշխատակից Փիլիպ Բոնրադին: Բոլորը, կարելի է արձանագրել, Հայաստանի մասին բարենդաս կարծիք ստեղծեցին: «Հայաստանի փորձառությունն ավելի մեծ էր, փան հարեան հանրադատություններինը, անբասողականություն, արյուն, մահախորժեր Վրաստանում, Ադրբեյջանում: Սա Հայաստանում չեղավ: Հայաստանը շարժառեքանում համեմատաբար ժողովրդավար երկիր էր, այս կարգի վարչությունն ինձ համար անտրասելի էր», ասաց Փիլիպ Բոնրադին:

Լրագրողներն ու վերլուծաբանները փորձում են զսնել ողբերգության դատաւարանը

Ծանրության առաջին կեսը Հայաս-

տանց արձագանքում 4 գործոնի մասին երկրաբաժ, ԽՄԽՄ փլուզում, դարաբաղյան դատաւարան, բուրխական երջանակում: 95-ից սենսական ածի միսում է նկատվում, ասաց նա, բայց դա բավարար չէ: Հարցրի շեշտադրումը մաֆիայի հեռ կալոթին էր առնվում: Հսակ ձեւակերպված այս եւ հարցրի կաղ կա՝ չեղեմական դեղմերի միջեւ, հարցերին Տնտեսագիտական մեծողական դատաւարան սկսեց՝ ասելով, թե ինն ավելի շուր ենթադրելի է զսնում Ադրբեյջանում տեղի ունեցած վերջին հրաժարականների հեռ առնություններ փնտրելը: Մարդաստաներին սրվող ծայրահեղ ազգայնական որակումը գերմանական հեռուստատեսությունն մեկնաբանին «հնարավորություն սկսեց» մեկ-երկու դարբերությամբ անդրադառնալով դատաւարանների խնդրին՝ անկախությունից առաջ եւ հետո էլ նրանց գործունեությունը Հայաստանում կատեղված էր, ասաց գերմանացի հեռուստատեսությունը: Թե գերմանական, թե ամերիկյան եւ թե բրիտանական վերլուծաբաններն ու թղթակիցները մեծ մասամբ ողբերգական զարգացումները կալոթին դարաբաղյան փակուղի մասն բանակցային գործընթացի վերջին երջանում նկատված աշխուժության հեռ: Ո՛վ կար ծայրահեղ ազգայնականների քիկուումն, ի՞նչ լը դրեց նրանց, միզուցե դարաբաղյան հարցի հնարավոր փոխզիջումային լուծումը, ենթադրեց «Sunday Times»-ի մեկնաբանը: BBC-ի մուկնդրյան թղթակից ենդրյու Հարդինը հոկտեմբերի 28-ին մեկ ուրի ազգակ արեց՝ «Արեւուսեթ սարիներ ասումնակ ջանում էր խաղաղություն հաստատել Հայաստանում եւ նա հարեան հանրադատություններ-

ում էր վարչապետի տարից, նա դարաբաղյան ժակասամարսում ունեցած հեռուստական դերը եւ «անհեթեթ» մահը՝ 200 զինակիցների ներկայությամբ: «Հերոս, ուժեղ ֆիզուր, ծանրակեղո փառաբանական գործիչ»՝ որակումները համախաղեղ էին: Նա խարիզմատիկ անհաս էր, սա սարափելի կորուստ է, ափսոսանք հայտնեց կոնգրեսական Տեյնս Ռոգանը: Հանրադատության 1991-ի անկախությունից ի վեր նա Հայաստանի դիվանագիտության սիրեն էր, հայտարարվեց CNN-ի եթերից: Ինչ վերաբերում է ՀՀ նախագահի ունեցած դերին, նա ծանր խաչին, հոկտեմբերի 27-ին գերմանացի մեկնաբանը հեռուստայն ակնարկեց՝ նախագահ Ռ. Քոչարյանին համար «դժվար» է լինելու, փան որ նախագահն ուժեղ ֆիզուր չէ, երկիրը կառավարում էր 40-ամյա վարչապետը, մեծ հեղինակություն էր վայելում նաեւ 67-ամյա Աժ խոսնակ Կարեն Դեմիրճյանը: «Քոչարյանն ուժեղ անհաս է, նա ժողովրդականության անկումը բացատրում է հանրադատությունում աղակ սենսական խնդիրների գոյությամբ», կարծիք հայտնեց դոկտր Փանոսյանը: Քոչարյանը դիսիզ զսնի ժողովրդականություն վայելող, սենսության մեջ փոփոխություն մեցնելու ունակ մի նոր վարչապետ, եւ դատաւարան դժբախտությունը ետեւում կմնա»: Կոնգրեսական Ջորջ Ռադանովիչը համոզումն հայտնեց, թե Քոչարյանը կարող է իր շուրջը համախաչել:

Տեղաւար գնդակ՝ Տայաստանի վարկանիսին

Վազգեն Սարգսյանը քիւրախ դարձավ 2 մեծից, փոխանցեցին միջազգային լրատվամիջոցները: BBC-ն բողարկումներից մեկում անկնկատ ենթա-

տան արձակուրդ մեկնել», հարցնում են ինձ: «Ո՛վե՛ր են հայ լրագրողները՝ հրացաններով են զինված, թե՛ գրիչներով»: Կար նաեւ այսոլոթի կարծիք՝ «Այր, հեռուստատեսությունը ցույց սկսեց Հայաստանում էլ մեկ նման եվրոպական հաղուս են կրում, կարգին դեմեր ունեին...»: «Տեխասում էլ են այդոթե անում», կարծիք հայտնեց նկարագրուացի դատաւար Ռոնիս: «Ես ցավում եմ ձեր երկրում դատաւարի համար», ասաց աղբկաս մանկադարձեղի դատաւարակուիին: «Ինձ ասում էր՝ ներդում արա Հայաստանում», հեռախոսով բողոքեց կեսգերմանացի-կեսհայ ծանոթս: «Ինձ համար ծիծաղելի է՝ 3 հոգի զինված մեզում են ձեր Աժ դալիսն ու... սղանում, դատաւար վերցնում 200-ի՛, սա գերմանացի հարեանիս առաջին արձագանքն էր: Մեր երկրում նման բան չի կարող կատարվել, ասաց ու ինձ չցավեցնելու մատուցությամբ ասումնակեց բայց աշխարհում եղել է, Քենեդուս սղանեցին, 83-ին Շվեյցարիայում նույնը եղավ, 95-ին Ռաբինին... 2եց համար ցավում եմ»:

Տեղաւար գնդակ՝ Տայաստանի վարկանիսին

Վազգեն Սարգսյանը քիւրախ դարձավ 2 մեծից, փոխանցեցին միջազգային լրատվամիջոցները: BBC-ն բողարկումներից մեկում անկնկատ ենթա-

ճեռուստատեսությունն ու ռադիոն ակնիվ ներգործություն, ճիւլ է, բողոքին, բայց ամենամանր «հարվածը», կարծում եմ, միջազգային մամուլի տարաբաղու հայտնի ու անհայտ սրգակները հասցրին՝ 1-ին էրում զեշտեղված իրենց լրատվակարներով եւ մեծ վերնագրեով: Դեղին մամուլն էլ արձագանքեց 2-րդ, 3-րդ էթերում: Այստեղ փան՝ խոսր կենտրոն կա աշխարհում մեծ փառաբանում ու փան՝ ընթերցող, որը հիւսուցության մեջ դեռ երկար դառնելու Հայաստան-տեռը՝ իրարից հեռու՝ բառերը:

Պատասխան ԱՐԱՄ ԻՄՍՏՅԱՆԷ

Հ. Գ. Վերուսարդյալը ներկայացվել է առանց որեւէ վերաբերումի Այդ իսկ դատաւար էլ, անհարալուս, հարկ է մեծ վերադատություններով ընդունել բուրխական մամուլում տեղ զսնող բաւ ու աս տղուումները եւ առաջ կատված վարկածները, փանցի դրան ոչ միայն չեն փայլում սրամաբանությամբ ու կոնկրեթ փաստերի հավաստությամբ, այլեւ ւլոթուրյան ու աղակողմորոնում տեղի կարող են սալ: Ըաս ողուումներ էլ մեկնաբանությունների հսկայական նյութ կարող են դառնալ: Մի քան դարգ է, Հայաստանում տեղի ունեցած ողբերգական իրադարձությունները բուրխական թերթերը ներկայացնում են այնոթե, ինչոլոթե իրենց կցանկանային, որ դատաւար լինեին:

Հայաստանում տեղի ունեցած դեղմերի արձագանքները թուրխական մամուլում

Թուրխական մամուլն այս օրերին աննախաղեղ հեռախոսություն ու ասաղագրովածություն է ցուցաբերում Հայաստանում տեղի ունեցած իրադարձությունների հանդեպ: «Հյուրիթը» օրաթերթի իրնկնկաղիք Ֆեռայի Թեյնը գրում է, որ արգելով Նախի Հունանյանի այն հայտարարությունից, թե «ժողովուրդը մեզ ոլիսի հասկանա եւ իր որոնումը ոլիսի սա: Վաղը ով էլ վարչապետի դատաւարան սսաննի, անոլոթե ման ժողովրդին կծառայի, որովհետեւ կիսակատա, թե հակառակ դեղմում ինչեւ կարող են իր գլխին գալ», ախաբելիցը, որ չէր կարողացել փառաբանական իր դայարը ժողովրդավար կանոններով ասումնակելու համբերություն ունեցնալ, հեղափոխական մայրությունը ծայրահեղ եւ արյունայի օրինակ է ցուցադրել:

Աշխարհալաղալական աստերը Հայաստանում կատարված դեղմերի համասեմսում մեկնաբանելով իրնկնկաղիցը նույն է, որ արդեն իր լուծմանն է մոտենում Կասոլիցի նավթն արեւմտյան ասկաներ փոխադրելու ճակատագիրը, ինչը կնեանակի Կովկասի եւ Միջին Ասիայի անկախություն: Իսկ դարաբաղյան հարցի լուծումն էլ կուսաստանի ձեռնից մի աս կարելու խաղալար կառնի, որն այդ երկիրը գործածում է այս սարածաբանում միջամտելու համար: Հիւսասակելով Վրաստանի նախագահի սղաոնալիները ԼԱՏՕ-ին անդամագրվելու եւ Ադրբեյջանի մատուցությունը ամբիկյան ու բուրխական հեռակնեթեր իր սա-

րածումն տեղակայելու մասին, թերթը գրում է, որ Կովկասում միակ կեսը, ուր կարող է շնչել Ռուսաստանը, Հայաստանն է:

Ֆեռայի Թեյնը գրում է, որ Հայաստանի ու Ադրբեյջանի նախագահների Շվեյցարիայում կայացած զաղսնի հանդիպումը միջոց էր Ռուսաստանին դարաբաղյան բանակցություններից արտաբուլու համար: Թերթը ոլնդում է, թե տարիների փորձը ցույց է տվել, որ Ռուսաստանը մնայուն արգել էր այս հարցի լուծման ճանադարին: Այս անգամ Վաշինգտոնի առաջարկով երկու նախագահների հանդիպումն անցավ զաղսնիության դայմաններում: Նախիջեանի սսանաակալիսն տեղի ունեցած հանդիպման ավարտից հետո բացախայս էր այլեւս, որ երկու նախագահներն էլ դատաւար են փոխզիջումների: Առաջինը տերաբալիը սկսվեց Ադրբեյջանում, երբ իրար հեռուից Ալիեից հեռացան արտախի խաղալակությունային խորհրդական Վաֆա Գուլուզադին (25 հոկտեմբեր, երկուսարթի), արագործախարար Թոֆիկ Չուլֆուզարովը եւ դարաբաղյան հարցով զբաղվող խորհրդական էլդար Լամատովը: Իսկ արդեն չորեքարթի սղանվում է Հայաստանի վարչապետը:

Թերթը գալիս է եզրակացության, թե այս դեղմերը ցույց սկսեցին, որ Կովկասում փառերն իրենց տեղից աստիվել էին եւ դեռ ոլիսի ասումնակելին աստիվել, փան որ ձեւակորվում է սարածաբանի աղազան: Այս ամենում նույնում է նաեւ Թուր-

խիայի ասաղագրովածությունը:

«Հյուրիթը» մեկ այլ իրնկնկաղիք Թուֆան Թուրուսյանը իր հողվածում վերիցում է Աւեւոլյան սենսական համագործակցության զազաբաժողովի օրերին Յայթայում նախագահներ Քոչարյանի եւ Դեմիրճի անակնկալ հանդիպումը: Հողվածագիրը նույն է, որ հանդիպումը հետո Քոչարյանը լրագրողներին հայտնել է, որ դարաբաղյան գրուցել է Դեմիրճի հեռ առանց մանրամասնություններ հայտնելու, այնինչ Դեմիրճիը հայտարարել է, թե Քոչարյանը հայթուրխական հարաբերություններում կարծի փառաբանությունն կողմնակից լինելով դատաւարն է ընդունել դատաւարան ողբերգությունների փաստը եւ ներողություն խնդրել Հայաստանից: Նա նաեւ ասել է, որ այդ դեղմում հայերը կմոռանան անցյալը: Դեմիրճին իր հերթին, իրեր փորձված փաղաբան, խրատականներ է կարդացել Քոչարյանին ասելով. «Տես, դու երիտասարդ փաղաբան ես, այդ մասին ին նախորդներին էլ եմ ասել: Կարծի փաղաբանությունը ձեզ ասիլ մեջ չի գցի: Չե՛ր օգտին կլինի Թուրխիայի հեռ լավ հարաբերություններ մեակելը: Դա համար էլ արդար լավանիսներով լուծել Ադրբեյջանի հեռ ձեր հարցերը: Այն ժամանակ Թուրխան ձեր կողմին կկանգնի»:

Թերթը մեջբերելով «Նա, ով ցանցեց իեզ, նա էլ մի օր կլինի»՝ ասացվածը, գրում է, որ Քոչարյանը հիմա փաղում է իր փաղաբանության դատաւարները: Իր նման կարծության կողմնակից մղել-

ուանցները հարձակվեցին խորհրդարանի վրա եւ սղանեցին բազմաթիվ դատաւարանի: Թերթը վստահ է, որ ախաբելիցների հեռ ժամեր տեւած բանակցությունների ընթացին Քոչարյանը համախաչ է հիւսել Դեմիրճի խորհուրդները: Վերջում հողվածագիրը մարթում է Հայաստանի նախագահին այտուհե մեղմ ու ավելի խելացի փաղաբանություն մեակել, ավելի կոնկրեթ սովորել «դատաւարան միջից թեւամության զզացում դուրս չբերել»:

Թուրխական «Չաման» օրաթերթի իրնկնկաղիք Ֆիլիթը երթան է իր խորհրդում ժողովում է այն տեսաբաններին, ովեր Հայաստանի խորհրդարանում տեղի ունեցած ողբերգական դեղմերի ետեւում թաւնկված դրադատաւարներ են որոնում: Սկզբում դեղմի իրեր հեղաբերում գնահատվեց, այնուհետեւ սկսեցին կալոթել Կասոլիցի նավթի ու դարաբաղյան հիմնահարցի հեռ, ոման ոլնդում էին, թե սա «մեծ խաղի» մեկ մասնիկն է: Հրադատալուստը համամայնում է, որ տեղի ունեցածը լավագույն աղիթն էր, որմեղաղ աստման անցնեն բոլոր նրան, ովեր ցանկացած դեղմի ետեւում սիրում են դավադրություն կամ նախադատաւարան հեղաբերում տեւել: Բայց աս կարծ ժամանակ անց, բոլոր այդ մարդկանց ոլնդումները փուլիկի ոլոթե դայթեցին, եւ բոլորն իրենց լեզուները փառեցին, որովհետեւ ախաբելիչ Նախի Հունանյանի հեռուստատեսությամբ սկսված հայտարարությունը որեւէ կասկած չթողեց այլ հավանականու-

ԱԶԳ

ՄԵՄԿՐՈՒՄ

Մանկուց անբախտ է եղել արվեստակից ընկեր: Ծնվել էր Թուրքիայի Անկարա հաղախում 1914 թ., զավակն էր Վիգեն եւ Մարի ամուսինների: Սեկ արեկան էր, երբ Թուրքիայում ձեռքազատված եղեցին «հուրուսներ» իրենց հասավ: Ծնողների գրկում անցան ամուսին ճանապարհներով, հայանվեցին Սիրիայի անառապաններում, աղբյուրին անասելի գրկաններ, կուրցեց ծնողներին, որդեգրվեց անառապանական բեղովների ընտանիքում, դարձավ արաբախոս: Բարեբաղնի արվեստը դասանի Փասկալը 1920 թ. հաստատվում է Բեյրութում: Այնտեղի ֆրանսիական վարժարաններում է ստացել իր նախնական ու երկրորդական կրթությունը:

«Դեռ դասանի, գրել է իր համառոտ կենսագրականում, սիրած եմ արուեստը (նկարչություն)

հյուրանոցներ, գրադարան, առավել չափով եկեղեցիներ, որոնք կառուցվել են Սիրիայում եւ Լիբանանում, նույնիսկ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Մայամիում: Իր նախագծերով կառուցված հայ կաթոլիկների (հեղինակը դավանամբով կաթոլիկ էր) եկեղեցիները 20-ից ավելի են, որոնցից հինգում նա ձգեց է ավանդական ու արդիականը միմյանց շողկաղել: Նրա կարգախոսն է եղել Վահան Թեմեյանի խոսքերը «Եկեղեցին հայկական հայ հողին եմ մարմնոյն գրահանդեռն է փայլուն...»:

Սիւս թե ինչու, Փասկալ Փաղունյանի համոզմամբ հայկական եկեղեցին լիցի հայաբուն է: «Ճարտարապետն ամեն ազատություն եւ հանդգնություն ունի, երբ շինել կզիտ, կրնա թափ սալ իր երեւակայությունը: Բայց հուշար-

նի ստեղծագործական ժառանգությունը: 1970 թ. վերաբերող սվայներով, այն կազմում էր ուրիշ 30 արարչություն» շինել: Ներկա հողվածի սուղ արջանակներում հնարավոր չէ դրանց անդրադառնալ, թեկուզ հակիրճ: Այն արժանի է մի սվար մենագրության, որիսիւն, հուսով եմ կստեղծվի:

Հողվածու կուզեմ ավարտել արժեկոթելով Փասկալ Փաղունյան գիտնականին: Բոլոր տարիներին նրա դրակիկ գործունեության ուղեկիցն են եղել գիտական հետազոտությունները նեանավորվելով խիստ արժեավոր արդյունքներով: Իր հետազոտությունների թեմաները հիմնականում երկուսն են.

- Սիրիական ու հայկական ճարտարապետությունների փոխառնությունները,
- Հայկական սփյուռքի ճարտարապետությունը,

Բժիշկ Ջեֆ Գեւորգյանի նվերը ALMA-ին

Հայազգի բժիշկ Ջեֆ Գեւորգյանը, որն այժմ Միչիգանի բանսերից մեկում կրում է իր դասից այն բանի համար, որ օգնել է ինքնաստան լինել անբուժելի հիվանդ Թոմաս Յոուին, ցանկացել է Լուրբերաունի իր նկարները նվիրել Ամերիկայի հայկական գաղափարահին ու բանագարանին (ALMA), որտեղ դրանք այժմ ցուցադրվում են: Ցուցահանդեսը կույնվում է «Սպացված աղակու միջով, թմ. Ջեֆ Գեւորգյանի արվեստը»:

Բացմանը ներկա գտնվելու համար Գեւորգյանից ժամանել էր Ֆլորա Հոլմսը, Միչիգանից Գեւորգյանի անձնական օգնական Ռոբ Հոլմսը եւ Ռոյալ Օֆիս Միչիգան ցուցասրահի աշխատակից են Ջաֆերը (այստեղ երկու անգամ ցուցադրվել են Գեւորգյանի գործերը): Բացմանը ներկա էր նաեւ Թոմաս Յոուի կինը՝ Մելոդին, որն ասաց, թե ցնցված է սեանից եւ իր դասախոսությունն է հայանում թեկին: «Արդեւու համար մեզ համեմատելու չկարող էիմք, հասկալիս վերջին դասերին: Ես հիանում եմ նրա նով: Նա իրեն հերոսի լիցի դրսևորեց»:

Այս Հոլմսը Ռոբի դուստրը, որ նույն-րես ներկա էր, ասաց, «Նա աս բազմակողմանի անձնավորություն էր: Նրան վասաբար թմ. Մաի են անվանում, բայց դա նրա բնույթի մի կողմն էր միայն: Դա կարելի էր հասկանալ՝ տեսնելով նրա նկարները: Ոչ ոք չգիտի, որ նա նաեւ բանաստեղծ էր, երաժիշտ, լեզվաբան եւ դերասան: Նրա նկարներում արագություն ու ռիթմ կա, յուրօրինակություն ու ստեղծագործ ուժ, հարմոնիա ու սիմետրիա: Նա աս խելացի է»:

Ջեֆ Գեւորգյանին ճանաչողները նրան բնութագրում են որդես ջերմ, բարի, սրամիտ ու զգացմունքային մարդ: Ցուցահանդեսն այցելուներին օգնեց տեսնել նրա այն կողմերը, որ աս մարդիկ երբեւէ հնարավորություն, զուցե ցանկություն էլ չեն ունեցել տեսնելու: Սենյակներից մեկում ներկայացված են նրա ընտանեկան 14 սեւ ու սոփսակ լուսանկարները, որոնք նա սիրով դասողանել էր սասնամայակներ: Շատերը կզարմանան՝ իմանալով, որ նա դասանում, երգեհոն, արհարմուն ու ֆլեյտա է նվագում, իսկ նրա գրած երաժշտությունը, օրինակ, 2 ֆլեյտայի համար սյուիտը զարմացրել է երաժշտության գիտնականին: Գեւորգյանը դրանց մասին ասում է. «Երաժշտական գործ գրելը հեմաբեր էր ու բավարարող գործընթաց է, մեկն այն ամենահիմնական արվեստներից, որ երբեւէ արել եմ: Գուցե նաեւ ամենաաղաքերից մեկը»:

Այս տարվա սկզբին նկարած նրա «Բունասիկ ֆանտասիա եւ ֆուգա» նկարը դասկերում է Բալթիկ երաժշտության աշխարհում նրա ընդունած ամենաբարձր զանգաքին: Երաժշտական արվեստի գործերը: «Նա լի ձգսում հարստանալ: Նրա արածը միայն հերոսը կարող էր անել: Նրան իրականություն էր դրդել, իսկ նա հասկանում էր իրականության ու բարի ցանկությունների տարբերությունը», ասում է Հոլգեյնսը: «Հուսահատեցնող է... ինչո՞ւն կարելի է չհասկանալ: Նա արել է այն, ինչ յուրաքանչյուր կարելի էր, երբ կարողանալ» օգնել մեկին, որի տառադաններն այլես անանելի են»:

THE ARMENIAN MIRROR SPECTATOR

Մեր մասին ու մեզ համար

Հայազգի ռեժիսոր Էդուարդ Սեդրակյանի «Սիրո վերջը» լիցիտ էլու Յուրի Գորիսի աներիկան «Վերածնունդ» բանսեական ընկերության դաիլիցում հոկտեմբերի 27-29-ից հետո արունակվելու է ներկայացվել նոյեմբերի 3-6-ը, 10-13-ը եւ այնուհետեւ 17-20-ը: Միեւնույն քառունի դաիլիցում մեկ ուրիշ հայ ռեժիսորի Անիտա Խանգաղյանի «Արեւածողիկ» լիցիտը հոկտեմբերի 26-ի ուրեմբերայից հետո անորդը նոյեմբեր ամսին ներկայացվելու է յուրաքանչյուր կիրակի եւ երկուաքաքի օրերին:

1999-2000 թթ. ֆինանսական տարվա համար Իլինոյզի լիցիտական իրավաբանական ասոցիացիայի նախագահ Չերիլ Սիրոն Բելվիլից դասախոսը Տուր Մարի Գեւորգյանի նեանակել էր դասակցային հարկային տեսլության մասնաճյուղի խորհրդի նախագահ: Մարի Գեւորգյանի իրավաբանական ֆիրմայի սերուն է եւ զբաղվում է հիմնականում արաբական ու ֆրեական օրենքների բնագավառներում հարկային զեղծարարությունների հարցերով:

Հիշատակի խոսք արվեստակից ընկերոջս մասին

Առանց միմյանց ծանոթ լինելու, տարիներ շարունակ հայ ճարտարապետության հարցերի ուրիշ նամակներ էիմ փոխանակում: Համդիղումը տեղի ունեցավ 1968-ի աղիլից, երբ աղիլ ունեցա այցելել Բեյրութ: Օղանավակայանում դիմավորողների թվում ինձ մոտեցավ մեկն ու ներկայացավ.

- Փասկալ Փաղունյան: Վաղեմի բարեկամի լիցի ջերմունքն ողջագուրվեցին: Բեյրութում զսմվելու օրերին մեծա-

րես նոդասեց ժամանակ արդյունավեւ անցկացնելու: Սիւսին մեկնեցին Բաալբեկի տաճարային համալիր: Զմարի հայ կաթոլիկների վանք, ծանոթացրեց իր նախագծերով Բեյրութում կառուցված եկեղեցիներին: Նրա ուղեկցությամբ մեր ճամադարիւրում ավարտվեց Սիրիայի ամադասների մի օադիտում զսմվող Պալմիրայի հրաւր ավերակներում...

ձան մը սահմանված է հարատեւելու, ան վկան է ժողովուրդի մի հանճարին: Այս դարազային դարավոր է զոհողություն ընելու, սանձել իր երեւակայությունը, խոյս տալ ամեն մահաճուրից եւ ուսումնասիրել դասությունը, առանց հասարակ ընդօրինակող մի դառնալու» (ընդգծումը մերն է. Վ. Գ.):

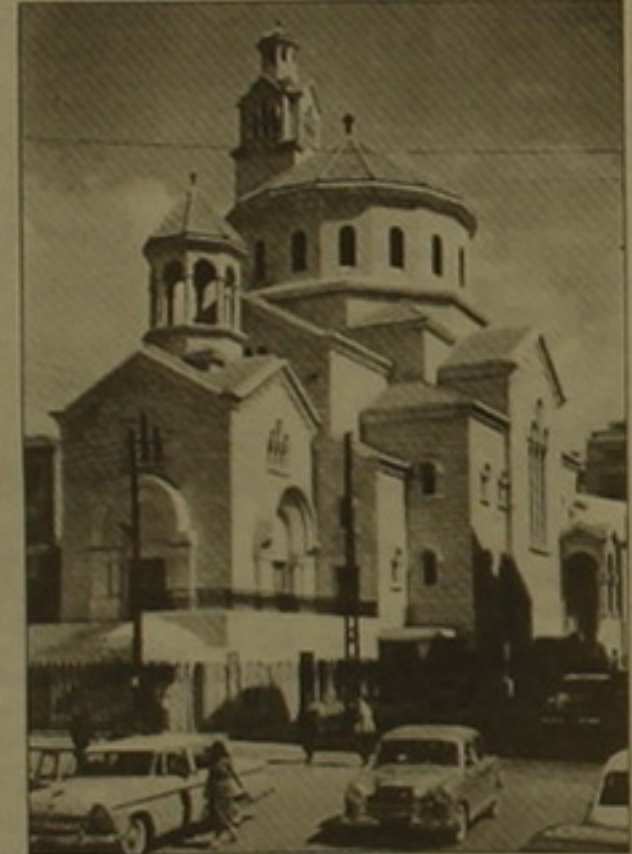
Հավասարիւն այդդիսի դիւրուեման է հորինել Բեյրութի Սուրբ Եղիա-Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ ու Սուրբ Փրկիչ եկեղեցիները (որոնց այցելեցի հեղինակի ուղեկցությամբ) ու Հալեմի «Չվարթնոց» անվամբ Սուրբ Երրորդության մայր տաճարը: Պուրճ Համմուտի Սուրբ Եղիա-Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ հայ կաթոլիկների եկեղեցին իրավամբ կարելի է հեղինակի զուլսագործող համարել: Այն վկայում է Փասկալի հայրենասիրությունը, հայրենի ճարտարապետության ավանդույթներին հավասարությունը ու դրան նորովի մատուցելու վարդեսությունը:

Սուրբ Եղիա-Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին կառուցված 1958-ին, իր հասակագծային ու ծավալաարածական հորինվածներով հեռավոր նմանություն ունի վաղ միջնադարյան «զմբեքավոր բազիլիկ» կոչված Տիմիս: Ընդարձակ աղոթասրահը լիցիված է չորս մույթակնեցիներին հենվող լայնաղի ու բազմաճիւս (Հոիվսիմեի տաճարի թմբուկին նմանվող) զմբեքակալ թմբուկով: Եկեղեցու առաջամասի նախասրահը լիցիված է զողհիկ կաթողիկեով, իսկ հյուսիս-արեւելյան անկյունում վեր է խոյանում սլացիկ զանգաւարակը: Բարձր լիցիվանդանի սեղաղրված տաճարն իր հոյաւեն ծավալածներով հնչում է որդես ճարտարապետական կասարյալ ստեղծագործություն: Առանձնադես նոդասավոր տես է բացվում Տեղադաս հրադարակից նաեւ արաբա-չինական դեր հաղորդելով եկեղեցուն:

Հալեմի Սուրբ Երրորդություն կոչված հայ կաթողիկեների մայր տաճարը կառուցված 1968-ին, արաբի հայաբնակ թաղում «Չվարթնոց» անունով է կնված, արաբի ծավալի եռասիճանությունը արաբա-չինական ուրու նմանություն ունի վաղ միջնադարյան Հայաստանի ճարտարապետության զուլսագործոնցներից մեկին Չվարթնոց տաճարին: Սակայն բոլորովին տարբեր է հասակագծային լուծմամբ, մասնավոր ներույթի ծավալածներով: Արեւմտյան կողմի նախասրահից երեւ մուտքերը տանում են լայն ու ընդարձակ, հասակագծում արանածեւ աղոթասրահը արաբա-չինական զուլսագործոնցներից մեկին Չվարթնոց տաճարին: Արա վրա է բարձրանում տաճարի երկրորդ ասիճանի բազմանիւս, ծալվալոր կտուրներից հենվող բոլորակ թմբուկը:

Բեյրութի Պուրճ Համմուտ արաբա-չինական 1956-ին կառուցված Սուրբ Փրկիչ եկեղեցին նախագծելիս Փասկալ Փաղունյանը ցուցաբերել է այլ մոտեցում: Թեեւ տաճարն իր հասակագծային ու ծավալաարածական հորինվածներով արդիական է, սակայն հեղինակը ձգեց է տաճարին հայաւենություն հաղորդել կիրառելով հայկական ճարտարապետությանը հարազատ ուղեկցման միջոցներ (զլիսավոր մուտքում, լուսամուտներում): Դրան առավել ցայտուն են բարձրաբեր զանգաւարակի վերնամասի նրբին կաթողիկեում լիցիված մասնաճանի ֆիգուրով (զորը ֆրանսիացի արաբա-չինական Տորիցիի): Երկարակուն աղոթասրահը ծածկված է բաղբի համակարգով անարգել դարձնելով տեսադասը դիմով մայր խոռանը:

Չախազանց հարուստ է Փասկալ Փաղունյան

վարդեսները:

Դրանց շարունակ առավել ծանրակեղծ եւ գիտական մեծ արժեւ ներկայացնողը 1970-ին Բեյրութում ֆրանսերեն հրատարակված նրա «Ուրվագիծ Միջերկրական ծովի արաբանի եւ Հայաստանի հին հուշարձանները» ծավալուն աշխատությունն է, որում հեղինակը զննահատելի հնությունը ներկայացրել է վաղ սիրիական եւ հայկական եկեղեցիների համեմատական վերլուծությունները հայանաբերելով դրանցում առկա հորինվածային օրինակությունները:

Հրատարակած աշխատությունների թվին են դասկանում ճարտարապետ Սիւսանի, Լեւոն Նաֆիլյանի եւ մի արաբայի ճարտարապետների ստեղծագործություններին, հայկական եկեղեցու զարգացման ուղղություններին, սփյուռքի 20-րդ դարի հայկական ճարտարապետությանը նվիրված հողվածները: Հրատարակության եր նախադասարտեւի հայերեն, ֆրանսերեն եւ անգլերեն լեզուներով ճարտարապետական բառագիտարանը:

Լիբանանում առաջացած դասաւարձական իրավիճակի կադակցությամբ, ընտանյոք հանդերձ Փասկալը 1970-ին փոխադրվեց Կանադայի Մոնրեալ արաղ, ուր աղբեց արվելի արա երկու տասնամյակ: Այլ տարիների նրա գործունեության վերաբերյալ սվայները լիցիված են:

Հայրենիք այցելելու արվեստակից ընկերոջս վաղեմի փափագը վերադառնալ կասարվեց 1978 թ. նա մասնակցեց Երեւանում կայացած հայ արվեստի միջազգային գիտաժողովին: Այցելեց Հայաստանի մակուրային օղախներ, Գառնի-Գեղարդ, Չվարթնոց էքսիպիսին, Օժուն-Մանախին-Հաղարդ ու հայ ճարտարապետության այլ հուշարձաններ, լիցիվորված վերադարձավ:

ճարտարապետ-գիտնական Փասկալ Փաղունյանը վախճանվել է 1991 թ. սեպտեմբերի 8-ին Մոնրեալում: Նա աղբել է ծրագրերով լեցուն եւ արդյունքներով հարուստ կյանով, թողել բարի հիշատակներ, հայորդուն հասուկ բեղմնավոր արդյունքներ:

Թող օրհնյալ լիցի իր հիւսասնը:

ՎԱՐՄԱԶՅԱՆ ՆԱՐԻՆԻՅԱՆՆԱՆ, Ավաղեմիկու

ԵՐԵՎԱՆ

Նիկոլայ Ռիժկով. «Տոկեսների 27-ի դեպքերը ծրագրված ձեռնարկում են»

Ռուսաստանի Պետական «ժողովրդագրություն» խմբի նախագահ, հայաստանյան բարեկամության միջխորհրդարանական խմբի ղեկավար Նիկոլայ Ռիժկովը չքացած, որ Հայաստանի խորհրդարանի հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկությունը կազմակերպած լինեն Արևմուտքի հասուկ ծառայությունները: Ինտերֆախստի սլավոնաբանը հարցազրույցում նախագահ, որ «կարելի է նման հետազոտություններ անել, քանի որ զոհվել են հենց այն մարդիկ, որոնք անկեղծորեն՝ ձգտում էին խաղաղ ու բարեկամարար ադրյուր Ռուսաստանի հետ, սերժանտ նրա հետ եւ զարգացնել լուսնական կապերը»: «Արևմուտքում դա ըստ երևույթին դուր չէր գալիս ուման, հասկալիս նրան, ովքեր ամեն ինչ անում էին մեզ արանջատելու համար», ավելացրեց նա: «Դրա հետ մեկտեղ ռուս խորհրդարանականը նեց, որ ժամանակը ցույց կտա, թե ով է կանգնած ահաբեկիչների թիկունքում»: «Պարզ է, որ հենց այնպես խելագարները չեկան գնդակահարելու Հայաստանի կառավարության ու խորհրդարանի ղեկավարներին: Միանգամայն ակնհայտ է, որ դա

ծրագրված ձեռնարկում է», հայաստանցի Ռիժկովը: Հոկտեմբերի 27-ին տեղի ունեցածը նա անվանեց «ողբերգություն բոլոր հայերի համար»: Նրա խոսքերով, «ստանված են ամենահայտնի մարդիկ, մեծ հայրենասերներ»: Ռիժկովը հայտնեց, թե մտադիր է դաժադանել այն առաջարկը, որ ռուսաստանցի փորձագետներ գործուղվեն Հայաստան հիշյալ ահաբեկությունը հետազոտելիս հանրապետությանն օգնելու նպատակով: Նրա խոսքերով, մի քանի օր հետո Ռուսաստանի Պետական նիստում բարձրացվելու է այդ հարցը: Ռիժկովը գտնում է, որ «Ռուսաստանի խորհրդարանը կցիմի այդ խաղի, որովհետև հայաստանյան ոճագործության բացահայտման ընթացքին մասնակից դարձնի բոլոր հասուկ ծառայություններին, իրավապահ մարմիններին»: «Չնայած դա Հայաստանի ներքին գործն է, բայց ահաբեկիչների դեմ հարկավոր է համատեղ ջանքեր», ավելացրեց ռուս լուսնագրագետը:

ՏՆԳՐՈՒՆ ԿՈՒՆԱՆԻՍՏԱՆ
Հայաստանում Ինտերֆախստի սեպ. քրթակից

Երեւանում չեղյալ են հայտարարվել բոլոր համերգները, այդ թվում ջազ-փառասոնը

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկական գործողության ժամանակ զոհվածների հիշատակին Հայաստանում հայտարարված սուզը դաժադանալիս ավարտվեց երեկ, հոկտեմբերի 31-ին: Սակայն այսօր եւս երեւանի համերգահասոնները փակ էին: Մինչև նոյեմբերի 5-ը չեղյալ են հայտարարվել բոլոր միջոցառումները երկրի ամենախոնոր երկու դահլիճներում՝ ֆիլհարմոնիայի Արամ Խաչատրյանի անվան մեծ համերգահասոնում եւ Ազգային օմբերայի եւ բալետի թատրոնում: Չի կայանա նաեւ ջազի փառասոնը, որին մայրաքաղաքի քնակիչներն արդեն վաղուց էին դաժադանալու նպատակով հայտնի ջազմեններին, այդ թվում եւ լեզբնդար Չիկ Կորեայի ժամանակները: Երաժիշտները, որոնք հասցրել էին զալ Երեւան փառասոնին մասնակցելու, ստիպված են մեկնել: Վերադարձվում են դժվարությամբ ձեռք բերված տոմսերը: Բաղադր Կարացի է լարված լուսնայան մեջ:

հում եւ Ազգային օմբերայի եւ բալետի թատրոնում: Չի կայանա նաեւ ջազի փառասոնը, որին մայրաքաղաքի քնակիչներն արդեն վաղուց էին դաժադանալու նպատակով հայտնի ջազմեններին, այդ թվում եւ լեզբնդար Չիկ Կորեայի ժամանակները: Երաժիշտները, որոնք հասցրել էին զալ Երեւան փառասոնին մասնակցելու, ստիպված են մեկնել: Վերադարձվում են դժվարությամբ ձեռք բերված տոմսերը: Բաղադր Կարացի է լարված լուսնայան մեջ:

ԿՈՐԵԼ Է

Արմենիայի Տերունիկի հեռախոսային հանգույցի թիվ 277 ուղղանկյուն դրոճը՝ գրանցված երեւանի Կենտրոն համայնում, թիվ 02500052: Համարել անվավեր:

Agricultural Potential Analysis and Training Needs Assessment

The Integrated Food Security Program South Armenia, in cooperation with the agricultural department of the Sjunik Province Administration, wants to undertake an analysis of the agricultural potential of Sjunik as well as a training needs assessment of Sjunik farmers.

Interested companies are invited to take part in this exercise and can obtain terms of reference for the study at IFSP SA's Yerevan office at 4-th st. Erkatughainneri, Hs. 6, Yerevan 375 041, Tel. 45 36 53, AT&T 151 641.

Technical as well as financial proposals are to be submitted to IFSP SA Yerevan office not later than Tuesday, 2-nd November 1999.

ԲԱՐՈՒ

Ն. Ալիեւ. Հայաստանի իրադարձությունները չեն ազդի կարգավորման վրա

ԲԱՐՈՒ, 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՐՄԵՆՊՐԵՆ-ԻՏՈՒՆՏՍՍՍ: Հայաստանում տեղի ունեցած վերջին իրադարձությունները չեն ազդի դարաբարյան խնդրի կարգավորման գործընթացի վրա: Այս կարծիքը Հեյդար Ալիեւը կիրակի օրը հայտնեց է Բաքվի «Բինա» օդանավակայանում՝ Սաւմբուլ մեկնելուց առաջ: Ադրբեջանի ղեկավարը ղեկավարը կարծես այդպիսի թուրիա է մեկնել իր բուր գործընկեր Սուլեյման Դեմիրելի հրավերով:

գործընթացի վրա, արտահայտել են եւ Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Զոյարյանը, եւ Ռուսաստանի արտգործնախարար Իգոր Իվանովը, եւ ԱՄՆ-ի ղեկավարողի առաջին տեղակալ Սթրոք Թալբորը: Ինչպես նեց է Ադրբեջանի ղեկավարը, դա իրեն համոզում է այն բանում, որ բոլոր կողմերը՝ թե հակամարտության մեջ ներգրավված երկրները եւ թե միջնորդները բախազգոված են հաժադանայան ձեռքբերմանը: Ալիեւը չի բացառել նոյեմբերին Սաւմբուլում կայանալի բԱՀԿ-ի զազարնաժողովի ընթացում դարաբարյան խնդրի կարգավորման սկզբունքների մասին համաձայնագրի ստորագրման հնարավորությունը:

Ալիեւը «հիմարություն» է համարել Էթիբար Մամեդովի դիտումները

ԲԱՐՈՒ, 1 ՆՈՅԵՄԵՐ, ՍԱՐԵ: «Այդ ամենը հիմարություն է: Էթիբար Մամեդովը միտ է գտնում եւ հրադարակում է ինչ-որ հարցեր: Այդպես է նրան հաղորդել»: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւն այդպես է մեկնաբանել հոկտեմբերի 30-ին Ազգային անկախության կուսակցության առաջնորդ Էթիբար Մամեդովի հրադարակած Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման շուրջ համաձայնագրի նախագիծը:

որ Ղարաբաղը «ստանալու» դիմաց Հայաստանը «ընդամենը» ադրբեջանին միջանցի կտա Մեղրիից, ԲախուՏեյիան նավթամուղի համար «Ազգ»): Մամեդովի դիտումը, առաջադաժաարողը կազմված կլինի երկու մասից, առաջինում խոսված կգնա Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի մասին, երկրորդում՝ զինված հակամարտության ավարտի մասին:

Մինչդեռ Էթիբար Մամեդովի ասելով Հեյդար Ալիեւը սկզբունքներն համաձայնել է, որ Հայաստանի հետ առաջադաժաարողը լուսնայանալու չի հիշատակի Ադրբեջանի «տարածալիս ամբողջականության» սկզբունքը: Փաստաթղթում չի դրվի նաեւ Լալիին եւ Ըուճիի բրջանների ազատման հարցը: («Ազատություն» օտիդիկայանի համաձայն, Մամեդովն ասել է նաեւ,

էթիբար Մամեդովն այդ փաստաթղթն անվանել է «դավաճանական Ադրբեջանի նկատմամբ» եւ ասել, թե երկրի ղեկավարությունում տեղ գտած վերջին հրաժարականները հենց դրա հետ էին կապված: Նա չի բացառել առաջիկայում ղեկավար ղաժաոնյաների նոր հրաժարականների հնարավորությունը, որոնք բողոնում են դարաբարյան հակամարտության կարգավորման հարցում իշխանությունների վարած Բաղադրականության դեմ:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հասուկ դասընթացների բաժին

Գործարար հաղորդակցություն անգլերենով

Ղաժընթացում կենտրոնված գործարար աշխարհում օգտագործող հաղորդակցման մեթոդները, գործարարության սակարկան մշակութային կրթում եւ սովորական գործարար իրավիճակներում: Կուսուցանված աշխատանքային երկխոսություններ նախաձեռնելու, մեծ եւ փոքր խմբակային հանդիպումներ ղեկավարելու եւ դրանց էֆեկտիվորեն մասնակցելու հմտություններ: Սասնակիցները կճանոթանան նաեւ ամերիկյան խոսելաձեռքերի, դարձվածներին եւ աշխատանքային իրավիճակներում կիրառվող արտահայտություններին:

Տեղողությունը՝ նոյեմբերի 15-ից մինչև դեկտեմբերի 14-ը
Երկուշաբթի, երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին,
ժամը 16.30-18.30

Վարձը՝ 50 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (ներառյալ ԱՄՆ)

TOEFL Բնության նախադասարանական դասընթաց

Ղաժընթացը ուսանողներին ղաժաոսում է TOEFL Բնություն հանձնելու: Նրանք կարող են ձեռք բերել TOEFL թեստի լսելու եւ հասկանալու, Բնականության, կարգալու եւ հասկանալու բաժինների հարցերին ղաժաոսախոսելու օգտակար գիտելիքներ եւ հմտություններ, հարցալուրմների կողմնորոշում, Բնություն հանձնելու ղազմավարություն, ինչպես նաեւ գործնական թեստեր հարցերով եւ բացատրություններով: Հնարավորություն կսրվի նաեւ աշխատել համալսարանի TOEFL թեստի օրինակների վրա:

Տեղողությունը՝ նոյեմբերի 22-ից մինչև դեկտեմբերի 22-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրաք օրերին,
ժամը 14.00-17.30

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (ներառյալ ԱՄՆ)

Անգլերենը աշխատանքում

Ղաժընթացը նախատեսված է նրանց համար, ում անհրաժեշտ է անգլերենը աշխատանքի փայրում, կամ ովքեր նախատեսում են աշխատանք գտնել անգլերենը սովորելուց հետո: Ղաժընթացը օգտակար է նաեւ գործարար ուսումնասիրություններ կամ ճանադար-հորդություններ կարարելիս: Այն նախատեսված է սկսնակների համար:

Տեղողությունը՝ նոյեմբերի 30-ից մինչև մարտի 16-ը
երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին եւ շաբաթ օրը ժամը 15.00-17.00
130 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (ներառյալ ԱՄՆ)

Վարձը՝ ուսուցություն՝ 1999 12 24-ից ներառյալ 2000 01 07 դասեր տեղի լեն ունենա:

- Ղաժընթացների դրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) 19 ա սեյնյալում, ժամը 9.00-ից մինչև 17.45
- Յուրաքանչյուր դասընթացում կընդգրկվեն առավելագույնը 15 դիտողներ
- Ղաժընթացներում ընդգրկվելու համար դիտողները ղեժել է հանձնեն անգլերեն լեզվի Բնություն նոյեմբերի 8-ին, ժամը 13.00 ՀԱՀ փոքր դահլիճում:

Լուսնուցի: Տեղեկությունների համար դիմել
ՀԱՀ-ի 19^ա սեյնյալ, ժամը 9.00-ից մինչև 17.45 կամ ղաժընթացի 27-16-58

17.00	Հայրուր
17.20	Մուլտֆիլմեր
17.35	Իրավուն
18.00	Հեռուստատեղիակ - Սուրճ կնոջ բուր մուկով-
19.00	Երեկ երգ
19.10	Հեռուստալուսն
20.00	Այսօր
20.20	Արտակարգ այլի
20.35	Տուն-տունիկ
21.00	Հայրուր
21.45	Գ/Յ - Օդի դուստրը-
23.40	Հենց այնպես
00.00	Հայրուր
00.20	Կեղեկեղբային ճեղքնաթաց
01.20	Ռուբիկոն+

9.05	Վաղ առավոյան
10.05	Մուլտֆիլմ
10.25	Մերիակ - Կանանց աշխարհը - (1ին մաս)
11.20	Չուրյց բող - Սենյակ-
12.00	Լուրեր
18.00	Լուրեր
18.20	Մուլտֆիլմ
18.35	Վաղ սերիակ - Բնութաբանը դախա դախ - (2րդ մաս)
19.00	Աարգաշխարհի անցած շաբաթ
19.30	Կարծանալուր ֆիլմ - Սերոբի ժաղը-
20.00	Երաժիշտական ծրագիր - Սուլի բանալի-
20.30	Լուրեր
21.00	Մերիակ - Կանանց աշխարհը - (2րդ մաս)
21.55	Տեսաֆիլմ - Լորալան-
22.10	Ճանոթանձանոթը
22.40	Ուժ երեկոյան
23.25	Գ/Յ - Ֆանդանգո-
01.00	Լուրեր
01.20	Գ/Յ - Երկվորյակները-

9.00	Տոմար
19.00	Հրադարակ
19.10	-Չղիկը- ներկայացում է բնաժառի
19.30, 21.30, 23.30, 2.30	Սուրհանդակ
19.50	Մամուկի խոսնակ
20.05	Հմայիլ
20.30	Աստղաբազ
21.10	Չղիկ
21.50	Գ/Յ - Ղավաճանություն դավաճանություն հետինց-
24.00	Անդոր
0.05	Ավեսա
0.30	Խուճան այլի
0.50	Գ/Յ - Սինդ դասասան-

7.00	Բարի առավոյ
10.00	Լուրերներ
10.15	Մերիակ - Բճուռ բոյն-
16.00	Լուրերներ
16.20	Մերիակ +80 օր աշխարհի շուրջը-
16.45	Ամեն ինչ հնարավոր է
17.00	Լեռան արևան
17.30	Մինչև 16 եւ քարեր
18.00	Մերիակ - Բճուռ բոյն-
19.00	Լուրերներ
19.25	ՈՒՅՍ մոլորակ
20.00	Փնտրում եմ Ինգ
20.45	Ինքնակիլ - Ղաժառիկների անկուցում-
21.45	Բարի ղեժեր, երեխաներ
22.00	Ճանալակ
23.00	Գ/Յ - Ղեժերուրդյան ուսիկանություն խոզալուրն - (դերեւում 4 Լա ղիտով Ղ. Ելերակով 1991 թ)
00.35	Քաղաքակրթություն
01.10	Հոկեյ Ռուսաստանի առաջնություն - Լադա - (Տղիաշի) - Սեսալուր - (Լուկուկոնցի)
(01.55)	Լուրերներ

7.30	10.20	Բարի լուսն, Ռուսաստան
8.00, 9.00, 10.00	Լուրեր	
9.15	Չեքոսլովակիա բաժանմուն	
10.20	Հոնոկոպաիա եւ առողջություն	
10.30	Հեռուստահանդես - Արեւա սոյրն-	
11.00	Հոնոկոպաիա եւ առողջություն	
11.10	Մերիակ - Գնչուհին-	
12.00	Մերիակ - Մեր գաղտնիկ ամառը-	
13.00	Կինոնկար հեղաթ - Լինում է չի լի նում մի քաղալուր - (1ին սերիակ, Չեխիա)	
13.50	Հոնոկոպաիա եւ առողջություն	
14.00, 18.00, 20.00, 22.00, 02.00	Լուրեր	
14.20	Մուլտֆիլմ - Երրորդ մոլորակի ղաղտնիլը-	
15.10	Մերիակ - Անտոնյա-	
16.05	Մերիակ - Վայրի հրեւակը-	
17.00	Խաճուրք բազմոցի վրա	
17.30	Մուլտֆիլմեր	
18.20	Աեսարակ	
18.55	Մերիակ - Կոմիսար Ռեյսը-	
20.30	Ռուսական սերիակ - Մաիկան դիտելուրիա-	
21.25	Լիակասար մոդիկ	
22.45	Կինոյի ժամ - Կիանու Ռիվոլդ եւ Ղոլ Հուկոդերը - Հոնոկոպաիա - ֆիլմ մում (ԱՄՆ)	
00.30	Հրադարակախոսական բոլ բող - ժողովուրդն ուղում է իմանալ-	
00.45	Հերթադար բաժանմուն	
01.00	Ավետ - TV	
02.20	Խաճուրք բազմոցի վրա	